

§ 32 Ekumeniska frågor

FREDRIK SIDENVALL:

Herr ordförande! Jag företräder utskottet och vill från utskottet uttrycka en uppskattning av motionärerna och deras grundhållning med insikten om att vi som svensk kyrka och kristna här är delar av en större världsvid gemenskap.

När vi ser på de konkreta förslagen finns det samtidigt enligt vår bedömning först och främst mycket av intensionerna i motionerna 2014:3 och 2014:23 som är uppfyllt. Då tänker jag framför allt på den uppmaning till förstärkt dialog inför reformationsjubileet som Dan Sarkar framhåller och pekar på i sin motion 2014:23. Vad gäller motionen 2014:3 från Karl-Gunnar Svensson, som handlar om möjligheter för framför allt medlemmar i Svenska kyrkan till att kommunicera i den romersk-katolska kyrkan, har utskottet på ett sakligt sätt pekat på komplexiteten i den här frågan. Som också motionären framhåller berör det den kanoniska rätten och framför allt kanon 844 och dess olika delparagrafer. När det gäller protestanter är det framför allt paragraferna 4 och 5 som där aktualiseras. Då ligger det ju i sakens natur att det är frågor som inte kan lösas i en dialog lokalt med Stockholms katolska stift utan måste lyftas på en högre nivå. Där vill jag tillägga att den sakliga fråga som man framför allt i så fall bör skjuta in sig på från Lutherska världsförbundet och från Svenska kyrkan är att få fram en distinktion mellan den lutherska traditionens nattvardssyn och andra protestantiska samfund, där vi nu klumpas ihop så att säga i den romersk-katolska kyrkans bedömning. I all ekumenik måste man i dialogen utgå från en primär förståelse av dialogparten. Då är det grundläggande i förståelsen för den romersk-katolska kyrkans syn på kommunionen att det inte är ett medel, inte en utgångspunkt, för kyrkans enhet utan slutpunkten i strävan efter kyrkans enhet.

I enlighet med utskottets betänkande yrkar jag avslag på motionerna men vill samtidigt framhålla att utskottet i sitt betänkande med anledning av Sarkars motion inför det kommande reformationsjubileet tar ett initiativ genom att uttala följande:

Utskottet understryker vikten av att Svenska kyrkan på nationell nivå stärker och utökar arbetet inför reformationsjubileet 2017 samt säkerställer att detta arbete blir ekumeniskt förankrat. Kyrkostyrelsen bör även verka för att planeringen av reformationsjubileet 2017 – av historiska skäl – förankras i det svenska samhället i stort.

Med det åsyftas naturligtvis att det finns få händelser i historien som så påverkat vårt land som den lutherska reformationen. Det är så att säga ett historiskt faktum, som inte bara berör den svenska kyrkan utan den svenska nationen i stort. Det bör alltså kunna ske med mycket större förankring än vad som är möjligt med de mycket knappa resurser som hittills har tilldelats. Utskottet har inhämtat att det rör sig om ett anslag på 300 000. Det har utsetts en utmärkt skicklig medarbetare, Kristin Molander, som ensam arbetar med detta, men den tid som tilldelats henne är utomordentligt begränsad. Här finns det möjligheter för var och en att begära konkretion i detta och ökade anslag.

DAN SARKAR:

Jag har egentligen inget yrkande annat än att jag vill bifalla avslaget av min motion 2014:23 av de skäl som Fredrik anger. Men ”med anledning av” vill jag passa på tillfället att lyfta tre saker.

Jesus bad om enhet. Reformationen syftade inte till en kyrkosplittring utan till en kyrkobättring. Därför är det så oerhört glädjande det som har hänt de senaste säg

100 åren med den ekumeniska rörelsen. I förhållande till den romersk-katolska kyrkan har vi den gemensamma deklarationen om rättfärdiggörelsen, som är fantastiskt historiskt sett. Det är den riktningen vi måste fortsätta i. Genom liturgisk utformning, genom samtal, genom vårt agerande kan vi vara med och påverka den ekumeniska rörelsen. Vi är förpliktigade att göra detta. Kardinal Koch, Vatikanens ekumenikminister, skriver i senaste numret av *Signum*. Där varnar han för en fortsatt fördjupad splittring. Att den splittringen av Kristi enda kropp inte väcker anstöt gör ekumeniken överflödig. Splittringen måste vara en anstöt för oss.

Då kommer jag in på den andra saken. Svenska kyrkan var för 100 år sedan en brobyggarkyrka, en ekumenisk kraft. Idag har vi valt en annan inriktning i ekumeniken. Vi säger att vi är föregångare i stället. Det gör att avståndet har ökat till andra kyrkor. Från vissa håll ses Svenska kyrkan mer och mer som en protestantisk sekt på irrvägar. Jag tror att vi måste hitta en annan inriktning på ekumeniken, annars har vi inga skäl att fira utan att sörja reformationsjubileet.

Det sista som jag vill lyfta är samma sak som Fredrik tog upp allra sist. Det är nu 2017 500 år sedan reformationen inleddes. De siffror som Fredrik nämnde är alltså det som Svenska kyrkan på nationell nivå väljer att satsa på ett reformationsjubileum. 300 000 i budget, tre timmar i veckan för en tjänsteman. Jag är rädd att det inte blir ett sådant party som den här saken förtjänar.

ÄRKEBISKOP ANTJE JACKELÉN:

Med anledning av reformationsjubileet vill jag bara säga att arbetsutskottet har ökat på det här och sagt att vi behöver en bättre struktur också på nationell nivå för detta. Jag har alldeles nyligen haft förmånen att vara med på det regionala mötet som Lutherska världsförbundet höll i Rom för de europeiska regionerna inom Lutherska världsförbundet, där också 2017 var ett stort tema och där kardinal Koch också var närvarande. Han gjorde väldigt tydligt att det finns goda relationer mellan Lutherska världsförbundet och Vatikanen och att man strävar efter att göra en väldigt stark gemensam markering. Hur den ser ut och var den äger rum är i dagsläget inte beslutat, men det kommer också leda till att man publicerar ett gemensamt liturgiskt material som kan användas vid ett sådant firande.

Det har varit väldigt tydligt för Lutherska världsförbundet att man vill fira utifrån tre teman. Det stora temat är naturligtvis *Befriad av Guds nåd* – vad skulle vi kunna göra annorlunda som lutherska kyrkor – men att också exemplifiera det med att säga att Frälsningen är inte till salu, Människan är inte till salu, Skapelsen är inte till salu anknyter till 1500-talets debatt men är högaktuell i vår tid. Sedan vill man också att firandet ska ske som en global sak. Det är inte någonting bara för de nordiska kyrkorna eller för den tyska kyrkan eller vad det nu är. Det ska vara globalt. Lutherdomen är ett globalt fenomen i vår tid. Det ska ske ekumeniskt, väldigt viktigt, och det ska också göras, inte som att minnas någonting i det förflutna bara antingen man minns det triumfatoriskt eller sörjande, utan som något pågående. Ett grundläggande dokument i detta är något som har publicerats förra året, en bok som heter *From Conflict to Communion*. Det är första gången katoliker och lutheraner är överens om en gemensam syn på det som hände för 500 år redan och hur man kan göra framöver.

FREDRIK SIDENVALL:

Jag hörde ärkebiskopen så utmärkt tala här om reformationsjubileets så att säga inre budskap och auktoritet för vår samtid. Nu vill jag ta av mig hatten som utskottsföreträdare och tala som företrädare för mig själv och yrka att vi anslår medel ur budgeten – 10 miljoner – för att förankra och genomföra reformationsjubileet i Sverige.

Sverige skulle inte vara vad det är idag utan reformationen. Den lutherska reformationen skulle vara ett historiskt minne blott utan Sverige. Om det är någons som Sverige har gjort en historisk insats bland annat på 1600-talet är det just i det här avseendet. Reformationsjubileet bör från Svenska kyrkan förankras i det svenska samhället i stort. Det här har bland annat belysts i en ledare i tidskriften Kyrka och Folk, där man pekar på vikten av att ta upp en dialog med låt oss säga riksdagens talman, Riksmarskalksämberet, Svenska Akademin, Kungliga Musikaliska Akademin och alltså förankra det här jubileet. Tiden är kort nu, men efter största möjliga hast och med vad som ännu kan göras bör det här bli någonting som uppmärksammas på nationell nivå. I Tyskland har man arbetat med reformationsjubileet med olika projekt under ett tiotal år redan, så det är hög tid att detta får den ställning som det bör ha i den historiskt sett största lutherska kyrkan i världen.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 74.